

POSTANOWIENIE

Dnia 31 października 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa Miasta Ł. - Prezydenta Miasta Ł.
przeciwko [...] "K." [...] w likwidacji z siedzibą w Ł.
o wydanie nieruchomości,
na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 31 października 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 20 grudnia 2016 r., sygn. akt I ACa [...],

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,
2. przyznaje r.pr. M. R. od Skarbu Państwa (Sądu Apelacyjnego w [...]) kwotę 1800 (jeden tysiąc osiemset) zł tytułem opłaty za pomoc prawną udzieloną z urzędu pozwanemu w postępowaniu kasacyjnym, którą należy podwyższyć o kwotę podatku od towarów i usług wyliczoną według stawki podatku obowiązującej dla tego rodzaju czynności,
3. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Pozwany [...] „K.” [...] w likwidacji z siedzibą w Ł. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 20 grudnia 2016 r. oddalającego jego apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 23 marca 2016 r.

Miasto Ł. - Prezydent Miasta Ł. domagał się wydania przez pozwanego zabudowanej nieruchomości położonej w Ł. przy ul. P. [...] o pow. 0,5179 ha, oznaczonej w ewidencji gruntów jako działka nr [...]. Uwzględniając powództwo Sąd Okręgowy wskazał jako podstawę rozstrzygnięcia art. 222 § 1 k.c. Stwierdził, że powód jest właścicielem nieruchomości użytkowanej przez pozwanego, który nie wykazał, że przysługuje mu skuteczne względem właściciela prawo do władania rzeczą. Za wystarczający dowód Sąd nie uznał przedłożonych decyzji w sprawie aktualizacji opłaty za grunt oddany w użytkowanie, ponieważ stanął na stanowisku, że tytuł prawny do nieruchomości oddanej w użytkowanie w trybie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczeniu nieruchomości z 1985 r. stanowi decyzja administracyjna wydana przez właściwy organ.

Sąd Apelacyjny zgodził się z oceną prawną i faktyczną okoliczności sprawy.

W skardze kasacyjnej opartej na obu podstawach kasacyjnych pozwany zarzucił naruszenie art. 217 § 1, 2, 3 k.p.c. w zw. z art. 309 k.p.c. w zw. z art. 246 k.p.c., art. 247 k.p.c., § 6 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 marca 1993 r. w sprawie przepisów wykonawczych dotyczących uwłaszczania osób prawnych nieruchomościami, art. 222 k.c., art. 4 ustawy z dnia 2 kwietnia 1985 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości, art. 204 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał na wystąpienie przesłanek z art. 398⁹ pkt 1 i 2 k.p.c.

W odpowiedzi powód wnosił o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. i nie obejmuje merytorycznego rozpatrywania skargi kasacyjnej. W razie stwierdzenia, że występuje co najmniej jedna z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Skarżący uzasadnił potrzebę rozpatrzenia jego skargi wystąpieniem przesłanek z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Zdaniem skarżącego w sprawie zachodzi istotne zagadnienie prawne oraz potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości, co ujął w formie dwóch pytań: „Czy strona w postępowaniu cywilnym może udowodnić fakt nabycia i istnienia po jej stronie prawa użytkowania nieruchomości uregulowanego przepisami ustawy o gospodarce nieruchomościami i wywłaszczaniu nieruchomości z dnia 29 kwietnia 1985 r. (Dz.U. 1985 Nr 22, poz. 99 z późn. zm.) w oparciu o decyzję o naliczeniu lub aktualizacji opłat z tytułu użytkowania nieruchomości?” oraz „Czy użytkowanie nieruchomości uregulowane przepisami ustawy o gospodarce nieruchomościami i wywłaszczaniu nieruchomości z dnia 29 kwietnia 1985 r. (Dz.U. 1985 Nr 22, poz. 99 z późn. zm. stanowi ograniczone prawo rzeczowe i jest skutecznym względem właściciela nieruchomości uprawnieniem do władania nieruchomością?”.

Powołanie przesłanek objętych art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. wymagało przedstawienia dostrzeżonego zagadnienia prawnego z powołaniem konkretnych przepisów prawa, wykazania, że jest istotne, nowe, poważne i nierozwiązane dotąd w orzecznictwie sądowym, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia sprawy skarżącego, ale także innych podobnych spraw

(por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, niepubl.; z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, niepubl.; z dnia 26 czerwca 2008 r. niepubl.; z dnia 26 stycznia 2012 r., I PK 124/11, niepubl.).

Przedstawione przez skarżącego pytania pozbawione są cech zezwalających na uznanie, że zawierają istotne zagadnienie prawne w przyjętym rozumieniu. Brak także podstaw do przyjęcia, że są one przedmiotem rozbieżności w orzecznictwie sądów.

Już w uzasadnienie wyroku Trybunału Konstytucyjnego dnia 22 listopada 1999 r., U 6/99 (Zb. Urz. z 1999, nr 7, poz. 159) wyjaśniono, przy badaniu konstytucyjności postanowień rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 lutego 1998 r. w sprawie przepisów wykonawczych dotyczących uwłaszczenia osób prawnych nieruchomościami będącymi dotychczas w ich zarządzie lub użytkowaniu (Dz.U. Nr 23, poz. 120), że m.in. bezwzględnie obowiązujący art. 39 ustawy z dnia 29 kwietnia 1985 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (Dz.U. Nr 22, poz. 99), ale także szereg innych przepisów wymagał do ustanowienia prawa użytkowania – o ile nie nastąpiło to w drodze umowy notarialnej - decyzji terenowego organu administracji państwowej, a więc decyzji administracyjnej. Bez wydania takiej decyzji prawo użytkowania nie mogło powstać. Decyzje o aktualizacji opłat za użytkowanie, których znaczenie było przedmiotem oceny w powołanym orzeczeniu - nie stanowiły dokumentów urzędowych potwierdzających, że prawo użytkowania powstało o ile nie nawiązywały do decyzji o jego ustanowieniu, która zaginęła czy uległa zniszczeniu. Z decyzji o opłatach powinien jednak wówczas wynikać w sposób jednoznaczny tytuł prawny ich wnoszenia - ustanowione mocą konkretnej decyzji administracyjnej prawo użytkowania na rzecz podmiotu wnoszącego opłatę oraz minimum elementów niezbędnych do zakwalifikowania go jako decyzji administracyjnej (oznaczenie organu administracji wydającego akt, wskazanie jego adresata, rozstrzygnięcie o istocie sprawy oraz podpis osoby reprezentującej organ). Nie budzi też wątpliwości, że użytkowanie ustanawiane w drodze przewidzianej w art. 39 ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości stanowiło ograniczone prawo rzeczowe (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 czerwca 1998 r., III CKN 566/97, OSNC 1999, nr 1, poz. 17).

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do merytorycznego rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym Sąd Najwyższy orzekł na podstawie § 3 w zw. z § 8 pkt 6 i § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U. z 2016 r., poz. 1715).

Na wniosek powoda zawarty w odpowiedzi na skargę kasacyjną Sąd Najwyższy orzekł o kosztach postępowania kasacyjnego na podstawie § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804).

aw

aj